

מאמרי זה היום תחלת מעשיך

ש"פ נצבים-וילך, כ"ה אלול ה'תשל"ג
וערב ראש השנה ה'תשל"ד

מאת

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

בלתי מוגה

יוצא לאור לראש השנה, ה'תשע"ד

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושלוש לבריאה
מאתיים שנה להסתלקות-הילולא של כ"ק אדמו"ר הזקן

©

Published and Copyright 2013 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

E-mail: info@lahak.org • Internet: <http://www.lahak.org>

The Kehot Logo is a trademark of Merkos L'inyonei Chinuch, Inc.

5773 • 2013

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס

The PrintHouse

538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237

(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

Tel. (718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות בנימין בן חדוה ומשפחת פדרמן ולזכות אמם חדוה בת לאה רייזל

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ראש השנה הבעל"ט, הננו מוציאים לאור (בהוצאה חדשה ומתוקנת) מאמרי זה היום תחלת מעשיך, דש"פ נצבים-וילך כ"ה אלול תשל"ג, וערב ר"ה תשל"ד (לפני ארבעים שנה), הנחה בלתי מוגה.

*

בתור הוספה — שני מכתבים (תדפיס מכרכי "אגרות-קודש", שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

כ"ג אלול, ה'תשע"ג
מאתיים שנה להסתלקות-הילולא של כ"ק אדמו"ר הזקן
ברוקלין, נ"י.

בס"ד. ש"פ נצבים-וילך, כ"ה אלול, ה'תשל"ג

(הנחה בלתי מוגה)

זה היום תחלת מעשיך זכרון ליום ראשון¹. וידוע הדיוק בזה², דצריך להבין למה אומרים על ר"ה זה היום תחלת מעשיך, הרי בכ"ה באלול נברא העולם³, ואילו ר"ה, יום ו' למע"ב, הוא גמר וסוף הבריאה, ולא תחלת מעשיך. ובפרט שמוסיף זכרון ליום ראשון, והרי יום ראשון לבריאת העולם הי' כ"ה באלול, וא"כ איך אפשר לומר שר"ה הוא זכרון ליום ראשון.

ויש להוסיף בזה⁴, שבענין המעשה, תחלת מעשיך, נוגע במיוחד ענין הסדר דתחלה וסוף. דהנה, ענין הסדר נוגע בכל דבר, הן במחשבה ודיבור, והן במדות, ואפילו במוחין צ"ל סדר בהענין. ואף שענין המוחין יכול להיות באופן של אוצר בלום [או כהגירסא אוצר בלוס]⁵, דהיינו שהענין עדיין מעורב כו', עד שבא לבחי' הדעת, ששם נעשה הברור אם זהו מקו החסד או מקו ההפכי כו'⁶, מ"מ, גם במוחין ישנו ענין הסדר עכ"פ באופן השייך למוחין. ועאכו"כ במדות, שעיקר ענינם שייך אל הזולת, הרי בזה נוגע ביותר שיהי' ענין הסדר, הן בהמשפיע עצמו, הן בההשפעה, והן באופן הקבלה אצל המקבל. ובודאי שצריך להיות ענין הסדר במחשבה, ועאכו"כ בדיבור, דכיון שעל ידו היא עיקר השייכות להזולת, הרי מובן שבזה נוגע ביותר שתהי' ההשפעה באופן מסודר, שבדעת ידבר' כו'. אך ביותר נוגע הסדר דתחלה וסוף בענין המעשה. ולכן הנה הגם שישנו אופן שמעמידים את התחילה בסוף ואת הסוף בהתחלה, דסוף מעשה במחשבה תחילה⁸, מ"מ, כיון שבמעשה נוגע ביותר ענין הסדר, צ"ל התחילה בהתחלה והסיום בסוף. וא"כ אינו מובן מ"ש זה היום תחלת מעשיך, הרי זה היום הוא יום הששי למע"ב שהוא

(4) בהבא לקמן — ראה רד"ה זה היום תש"ד (סה"מ תש"ד ע' 3).
 (5) ראה גיטין סז, א ובתוד"ה בלום שם.
 (6) ראה סה"מ עת"ר ע' קסו ואילך.
 (7) איוב לד, לה.
 (8) ע"פ פיוט "לכה דודי".

(1) תפלת מוסף דר"ה — מר"ה כז, א.
 (2) לקו"ת נצבים מז, א. המשך תרס"ו ע'
 כ. רד"ה זה היום תש"ד. ועוד.
 (3) ויק"ר רפכ"ט. פסיקתא דרב כהנא פסקא כג (בחדוש השביעי). יל"ש אמור רמז תשפב. תוד"ה לתקופות — ר"ה ח, א. ועוד.

גמר וסוף הבריאה, ולמה נקרא תחלת מעשיך, שענין זה שייך לכ"ה באלול, שבו היתה התחלת הבריאה ממש.

ואף שיש לומר שהטעם שר"ה נקרא תחלת מעשיך הוא לפי שבמעשה הרי הסוף והגמר משלים את התחילה⁹, הנה באמת בנוגע למע"ב הרי כל תולדות שמים וארץ נבראו (מאיך ליש) מיום ראשון (ואח"כ נקבע כל אחד ואחד ביום שנגזר עליו), שזהו מש"נ¹⁰ בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ, את השמים לרבות תולדותיהם (צבא השמים) ואת הארץ לרבות תולדותי (צבא הארץ)¹¹, וכן נאמר¹² אלה תולדות השמים והארץ בהבראם גו', למדך שכולם נבראו בראשון. ונמצא, שביום ראשון (כ"ה באלול) היתה כבר גם המעלה דסוף מעשה. וא"כ, למה דוקא ר"ה (יום ו' למע"ב) נקרא תחלת מעשיך.

ועוד טעם שבגללו שייך לכאורה ר"ה ליום ראשון דמע"ב יותר מאשר ליום ו' דמע"ב¹³, דהנה¹⁴, עיקר הענין דר"ה הוא המשכת בחי' מדת מלכותו ית', בנין המלכות¹⁵, וידוע שהתהוות העולמות היא ע"י ספירת המלכות, כי ספירת המלכות היא בחי' דיבור העליון, כדכתיב¹⁶ כאשר דבר מלך שלטון, וכתיב¹⁷ בדבר הוי' שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם, ואמרז"ל¹⁸ בעשרה מאמרות נברא העולם, בחי' מאמר ודיבור דוקא. והרי גם ענין הדיבור הי' כבר ביום ראשון למע"ב (כ"ה באלול), דאף שפרטי עשרה המאמרות היו במשך ששת ימי בראשית, הרי במאמר אחד יכול להבראות¹⁸, שזהו המאמר דבראשית ברא אלקים¹⁹, דבראשית נמי מאמר הוא²⁰, וכולל את כל שאר המאמרות¹⁹, וזהו אומרו בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ, דקאי על כל העשר ספירות²¹, שהם כוללים את כל סדר ההשתלשלות. ובפרט שביום הראשון הי' כבר גם

9) ראה ד"ה זה היום הנ"ל פ"ב (סה"מ תש"ד ע' 5).

10) בראשית א, א.

11) פרש"י שם, יד.

12) שם ב, ד ובפרש"י.

13) ראה ד"ה זה היום תש"ד פ"ב (ע' 5) ופ"ט (ע' 23). וראה גם ד"ה זה היום תרס"ב

(סה"מ תרס"ב ע' רכה-רכז).

14) ראה ד"ה הנ"ל תש"ד פ"ז (ע' 17).

15) תרס"ב ס"ע רכו.

16) ראה פרי עץ חיים שער ר"ה. ובכ"מ.

17) קהלת ח, ד.

17) תהלים לג, ו.

18) אבות רפ"ה.

19) ראה לקו"ת בהר מא, ד. סה"מ תרנ"ט

ע' קמט ואילך. תש"ד ע' 67 ואילך. ד"ה

וידבר גו' אנכי דיום ב' דחג השבועות תשכ"ח

פ"ב (נרפס בתר"מ סה"מ סיון ס"ע שכו ואילך).

20) ר"ה לב, א.

21) ראה אוה"ת בראשית תפז, סע"ב

ואלך. ד"ה בראשית תרנ"א (סה"מ תרנ"א ע'

פט ואילך).

המאמר הפרטי יהי אור (המפורש בתושב"כ)²², ולא עוד אלא שזהו האור שאדם הראשון הי' מביט בו מסוף העולם ועד סופו²³, דהיינו שזה כולל את כל סדר ההשתלשלות. ועפ"ז תגדל הקושיא יותר בנוגע לר"ה שענינו בנין עולם הדיבור, למה נקבע ביום הששי לבריאה (שנקרא זה היום תחלת מעשיך), ולא ביום הראשון לבריאה (כ"ה באלול), שבו הי' כבר ענין דיבור העליון שעל ידו היתה התהוות העולם.

(ב) **ויובן** בהקדים המבואר במאמר אדמו"ר הזקן שאמרו בשבת שלפני ר"ה (סוף שנת תקס"ז), ונדפס באוה"ת²⁴ עם הערות הצ"צ, שהעולם נברא בכ"ה באלול, בחי' כה (ומזה נמשך גם בענין הזמן שהוא יום כ"ה באלול), אותיות כה), ע"ד כל הנביאים נתנבאו בכה²⁵ [שהלשון כה מורה שאין הענין ברור אצלו, והיינו, שאף שיטנו ענין הנבואה, שגילה דבריו ע"י עבדיו הנביאים²⁶, ורוח ה' דבר בם ומלתו על לשונם²⁷, מ"מ ה"ז באופן של כה, שזהו"ע אספקלריא שאינה מאירה²⁸], ובר"ה נברא אדה"ר, ועליו נאמר זה היום תחלת מעשיך, ע"ד משה נתנבא בזה²⁹, שע"י בריאת אדה"ר נמשך להיות גילוי בחי' (נתנבא ב)זה [וזהו גם מ"ש²⁹ (בנוגע לר"ה³⁰) ואמרתם — וחברתם — כה לחי, והיינו, שענינו של ר"ה פועל וממשיך הענין דחי גם בכה, ועי"ז נעשית בחי' כה כמו בחי' זה]. וזהו נעשה אדם בצלמנו כדמותנו³¹ [דבצלמנו הוא עצם הענין, משא"כ כדמותנו ה"ז רק דמות, ובפרט שאומר כדמותנו, בכ"ף הדמיון]. הוא בחי' סוכ"ע וממכ"ע (בחי' מקיף ופנימי), והיינו בחי' זה ובחי' כה.

(ג) **וביאור** הענין יובן בהקדים המבואר בסידור³² דבכל ר"ה חוזרים הדברים לקדמותם, ומתחדש חיותם ממקורו הראשון. וכיון שהחיות שבשנה העברה נסתלק כבר, הרי מובן, שבכדי שיומשך החיות מחדש, צ"ל ההמשכה ממקום נעלה יותר. והענין בזה, דהנה, חיות העולמות הוא מבחי' הדיבור (כנ"ל), וכיון שחיות זה נסתלק כבר, הנה חידוש המשכת החיות דר"ה צ"ל מבחי' שלמעלה מבחי' הדיבור. וזהו

(28) לקו"ת שם.

(29) שמואל"א כה, ו.

(30) ראה לקו"ת שם: ופי' בזח"ב ר"פ וארא (דכ"ג ע"ב) יו"ט דר"ה הוה .. וכן משמע בגמרא פ"ק בר"ה (די"ח ע"א).

(31) בראשית א, כו.

(32) שער התקיעות רמה, ד ואילך.

(22) בראשית א, ג.

(23) חגיגה יב, א.

(24) דרושים לר"ה ע' א'תלד (נדפס לאח"ז

גם במאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ז ע' שמ ואילך). וראה גם לקו"ת פרשתנו מז, ב.

(25) ראה ספרי ופרש"י ר"פ מטות.

(26) ע"פ עמוס ג, ז.

(27) ע"פ שמואל"ב כג, ב.

זה היום תחלת מעשיך, דבכדי שיהי' תחלת מעשיך וזכרון ליום ראשון, דהיינו המשכה חדשה, לא די לעורר בחי' הדיבור, שזהו ענינו של כ"ה באלול, שאז נברא העולם ע"י בחי' הדיבור, אלא יש צורך בהמשכה מבחי' המחשבה שהיא למעלה באין ערוך מבחי' הדיבור, שזוהי דרגתם של נש"י שעלו במחשבה³³, ובפרט ע"פ הדיוק עלו במחשבה, שמורה על תכלית העלי' במחשבה גופא³⁴, כי נש"י הם למעלה משרש כל סדר ההשתלשלות, וכמאמר במי נמלך בנשמותיהן של צדיקים³⁵, וכיון שנמלך עמהם על כללות ההשתלשלות, הרי מובן שהם למעלה מסדר כל ההשתלשלות, גם מבחינה הכי נעלית שבהשתלשלות, והיינו לפי שרש ההשתלשלות היא מבחי' הדיבור, ונש"י עלו במחשבה.

ד) **אמנם** עפ"ז יוקשה³⁶ מה שבריאת והתהוות האדם היא ג"כ ע"י מאמר, והוא המאמר דויאמר אלקים נעשה אדם בצלמנו כדמותנו, הרי שרש נש"י (אתם קרויין אדם³⁷) הוא מבחי' המחשבה שלמעלה מדיבור. אך הענין הוא, שהמאמר נעשה אדם הוא כמו שהנשמה ירדה למטה, דבכדי להתלבש בגוף ונה"ב הנה בהכרח שיהי' ע"י בחי' הדיבור. אבל מאמר זה דנעשה אדם, עם היות שגם בי' איתמר ויאמר שהו"ע הדיבור, אינו דומה כלל לשאר המאמרות, דדיבור זה לא פעל שינוי בהנשמה שתשתנה מעצם מהותה, והיינו, שגם כמו שירדה למטה בעולמות ביי"ע, הרי היא בבחי' עצם האלקות דאצילות³⁸. וכמובן גם ממ"ש בתקו"ז³⁹, ואלין (עשר ספירות) דאצי' אמרו לאלין (לע"ס) דבריאה דמתלבשין בהון, נעשה (לשון רבים) אדם בצלמנו (ע"ס דאצי') כדמותנו (ע"ס דבריאה), ומזה מובן, שגם כפי שהנשמה ירדה בעולם הבריאה, יש בה מבחי' ע"ס דאצילות ממש. וזהו החידוש שבמאמר נעשה אדם לגבי שאר המאמרות, שבשאר המאמרות ההמשכה מאצי' לבריאה היא ע"י הפסק ופרסה, והיינו שההתהוות היא רק מבחי' הבריאה, אבל אור האצי' הוא מוסתר ונעלם, משא"כ בהתהוות האדם אלין אמרו לאלין כו', היינו שהע"ס דאצי' האירו בגילוי בע"ס דבריאה ולמטה מזה כו', שגם שם תהי' בחי' אצי' בהתגלות.

פ"י (ע' 24 ואלין). סה"מ תרס"ב ס"ע רכז

ואילך.

37) יבמות סא, רע"א. וש"נ. זח"א כ, ב.

38) ראה ביאורי הזהר להצ"צ ח"א ע'

תקמח.

39) תיקון סט (קיד, א).

33) ראה בר"פ פ"א, ד.

34) ראה סה"מ ה'ש"ת ע' 17. סה"מ

תש"ח ע' 111. וראה גם סה"מ תרס"ב ע' רכז.

תש"ב ס"ע 23 ואלין.

35) ראה רות רבה רפ"ב.

36) בהבא לקמן — ראה סה"מ תש"ד

(ה) **והנה** ע"י חידוש המשכת החיות מבחי' המחשבה (שרש נש"י) שלמעלה מהדיבור, ניתוסף גם בעולם הדיבור, שע"ז תהי' המשכת הדיבור באופן של חיות, ולא ברפיון ידים כו', כמבואר בסידור³². וזהו הטעם שבנין המלכות הוא בר"ה (יום ברוא אדה"ר) דוקא, כי, כדי שיהי' הבנין דבחי' מלכות (ענין הדיבור), צ"ל ההמשכה ממחשבה לדיבור כנ"ל.

וזהו גם מה שנפעל בהבריאה ביום ברוא אדה"ר (ר"ה), שאמר לכל הבריות בואו נשתחוה ונכרעה נברכה לפני ה' עושונו⁴⁰, שגם הם ימליכו עליהם את הקב"ה (ומתוך רצון ותענוג, שזהו הדיוק בואו נשתחוה וגו'), והיינו, שפעל גם בכל העולם (שנברא בכ"ה אלול) שימושך בו העילוי דנש"י שהם מבחי' המחשבה.

והענין בזה, דהנה, אע"פ שבריאת העולם בכ"ה באלול היתה באופן שעולם על מילואו נברא, כמ"ש⁴¹ אלה תולדות גו' מלא כתיב⁴², דהיינו שהעולם לא הי' מסתיר על אלקות, מ"מ, הרי זה רק דרגת האלקות ששייכת לבחי' הדיבור, שהוא בחי' כה⁴³, שהו"ע אספקלריא שאינה מאירה (דאף שזהו ענין של אספקלריא, מ"מ, הרי זה באופן שאינה מאירה), ואדה"ר פעל שיהי' בהם בגילוי בחי' זה [וענין זה נפעל גם ע"י כאו"א מבנ"י, שהרי כל הנשמות היו כלולים באדה"ר, כמבואר במדרש⁴⁴ עה"פ איפה היית ביסדי ארץ⁴⁵, וכמובן גם ממארוז"ל⁴⁶ שופרי' דיעקב אבינו מעין שופרי' דאדה"ר, שגם נשמתו היתה כלולה מכל הנשמות שבישראל, כמבואר באגה"ק⁴⁷ בפירוש מ"ש ביעקב ויקרא לו א-ל אלקי ישראל⁴⁸, ולכן יכול גם כאו"א מישראל לפעול בכל העולם שיהי' באופן של זה]. וזהו מ"ש בבריאת האדם נעשה אדם בצלמנו כדמותנו, שהו"ע בחי' זה ובחי' כה (כנ"ל), דכיון שענינו של אדה"ר הוא לפעול בהעולם שיהי' באופן של זה, לכן יש בו ב' הבחי' דצלמנו (זה) ודמותנו (כה)⁴⁹.

(45) איוב לח, ד.

(46) ב"מ פד, א.

(47) סימן ז.

(48) בראשית לג, כ.

(49) ראה גם תו"מ סה"מ תשרי ע' יא.

ואילך.

(40) תהלים צה, ו. פרקי דר"א פי"א. זהר

ח"א רכא, ב. ח"ג ס"פ אמור.

(41) בראשית ב, ד.

(42) ב"ר פי"ב, ו.

(43) ראה גם סה"מ תרנ"ז ע' י.

(44) תנחומא תשא יב.

1) **וזהו** זה היום תחלת מעשיך, דהגם שיש כמה טעמים⁵⁰ שיוקבע ר"ה בכ"ה באלול, מ"מ נקבע ר"ה ביום בריאת אדה"ר דוקא, לפי שהחידוש שבר"ה הו"ע המשכת בחי' זה לבחי' כה, והמשכה זו היא ע"י האדם דוקא, כנ"ל⁵¹.

ויש להוסיף בזה, דהנה מבואר בהמשך תרל"ב⁵² שבנוגע לבחי' חיצונית השפע כבר נמשך בכ"ה באלול חיות חדש על כל השנה (כי, כל יומא ויומא עביד עבידת⁵³, והימים⁵⁴ האלו נזכרים ונעשים⁵⁵, ולכן, בכל שנה ושנה בכ"ה באלול חוזר וניעור החידוש דבריאת העולם יש מאין כמו בכ"ה באלול בפעם הראשונה). וי"ל בדרך אפשר, שגם חידוש החיות שבכ"ה באלול קשור עם ר"ה, כי חידוש זה הוא מצד ההמשכה דר"ה הקודם. אלא שזהו מה שנמשך כבר בסדר השתלשלות. ונוסף לזה נמשך בר"ה זה אור חדש, כמבואר באגה"ק⁵⁶ עה"פ⁵⁷ תמיד עיני ה' אלקיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה, שבכל שנה ושנה יורד ומאיר אור חדש ומחודש שלא הי' מאיר עדיין מעולם כו', שזהו אור שלמעלה מהשתלשלות, בחי' זה⁵⁸.

2) **והנה** ענינו של ר"ה מתחיל כבר בשבת שלפני ר"ה (שבו אמר רבינו הזקן מאמר הנ"ל), כידוע⁵⁹ שבו מברך הקב"ה בעצמו את חודש תשרי (ובכח זה ישראל מברכים את החדשים י"א פעמים בשנה), וברכתו של הקב"ה היא אתם נצבים היום גו'⁶⁰, דהיום קאי על ר"ה⁶¹, שהוא יום הדין, וכמ"ש⁶² ויהי היום גו', ותרגם והוה יומא דדינא רבא⁶³,

בספר לב דוד להחיד"א פכ"ט.
 55) ראה גם סה"מ תרס"ב ע' רכו. תש"ד ע' 13.
 56) סי"ד.
 57) עקב יא, יב.
 58) ראה גם סה"מ תרס"ט ע' ה.
 59) "היום יום" כ"ה אלול. אגרות-קודש כ"ק אדמו"ר מהור"צ ח"ג ס"ע תל ואילך.
 60) ריש פרשתנו.
 61) ראה פענח רזא סוף פרשתנו. לקו"ת ריש פרשתנו.
 62) איוב ב, א.
 63) וראה זח"ב לב, ב. אוה"ת נ"ך עה"פ ע' (תרנא).

50) ראה סה"מ תש"ד (ע' 5): "מצד שני טעמים עיקריים .. הא' משום שהוא היום הראשון שבו הי' התחלת הבריאה ממש .. והב' דהנה עיקר הענין דר"ה הוא המשכת בחי' מדת מלכותו ית' וכו'", כנ"ל (ס"א) בארוכה.
 51) ראה גם תו"מ שם ע' כט.
 52) ד"ה יו"ט של ראש השנה (סה"מ תרל"א ח"ב ע' תקמד ואילך) — מ"כתבי אאזמו"ר" (מאמרי אדמו"ר האמצעי נצבים ע' תתצ). וראה גם ד"ה כי המצוה הזאת תשכ"ו (סה"מ תשכ"ו ע' שו ואילך).
 53) זח"ג צד, ריש ע"ב.
 54) לשון הכתוב — אסתר ט, כח. וראה רמ"ז בספר תיקון שובבי"ם. הובא ונתבאר

ומ"מ, אתם נצבים, קיימים ועומדים⁶⁴, והיינו שזוכים בדין [וענין זה הוא בכל עשר הדרגות שבבנ"י⁶⁵ (שהם כנגד הע"ס⁶⁶)], ראשיכם שבטיכם וגו' מחוטב עציך עד שואב מימין⁶⁰], דזהו ברכתו של הקב"ה בשבת מברכים חודש השביעי, שהוא המשובע והמשביע ברוב טוב על כל השנה. ומזה יומשך שתהי' שנה טובה ומתוקה, שנת מנוחה, שנת ברכה, וילכו מחיל אל חיל⁶⁷, ועד לגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, שאז יהי' הקהל את העם האנשים והנשים והטף גו'⁶⁸, ועד ליום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים⁶⁹.

64) ראה תנחומא ריש פרשתנו. שם, ד. (התוועדויות תנש"א ח"ד ע' 342 הערה 77).
 פרש"י פרשתנו כט, יב. 67) תהלים פד, ח. ברכות בסופה.
 65) לקו"ת שם. 68) וילך לא, יב.
 66) ראה גם שיחת ש"פ נצבים תנש"א 69) ראה תמיד בסופה.

בס"ד. אור ליום ד', כ"ט אלול ה'תשל"ג, ערב ראש השנה ה'תשל"ד
(הנחה בלתי מוגה)

זה ¹ היום תחלת מעשיך זכרון ליום ראשון², וידוע המבואר במאמר של רבינו הזקן (משבת שלפני ר"ה³), שבר"ה נברא אדה"ר, ועליו נאמר זה היום תחלת מעשיך, ע"ד משה נתנבא בזה⁴, שע"י בריאת אדה"ר נמשך להיות גילויי בחי' (נתנבא ב) זה (וזהו העילוי דבריאת אדה"ר בר"ה לגבי בריאת העולם בכ"ה באלול⁵, שכ"ה באלול הוא בחי' כה, ע"ד כל הנביאים נתנבאו בכ"ה⁶). ונמצא, שזה היום פירושו שנמשך ב"היום" בחי' זה, ועי"ז נעשה זה היום. ואז הוא תחלת מעשיך, וגם זכרון ליום ראשון.

ועפ"ז יובן הדיוק הידוע⁷ במ"ש זה היום תחלת מעשיך זכרון ליום ראשון, הרי (זכרון ל) יום ראשון קאי בפשטות על יום ראשון למעשה בראשית, שאז הי' כללות הענין ד(תחלת) מעשיך, בעשרה מאמרות נברא העולם⁸, כמ"ש רש"י בפירושו על התורה⁹, שכל תולדות שמים וארץ נבראו מיום ראשון, הוא שכתוב¹⁰ את השמים, לרבות תולדותיהם, ואת הארץ, לרבות תולדותי¹¹, והיינו, שביום ראשון נבראו כבר כל הנבראים מאין ליש. ואילו כאן נקרא זה היום — ר"ה, יום בראש אדה"ר, שהי' יום הששי לששת ימי בראשית — בשם תחלת מעשיך. וכללות הביאור בזה, דהנה, בכ"ה באלול נברא העולם⁵, שבזה נרמז שכללות בריאת העולם היא באופן של כה (אותיות כ"ה), שמורה על ענין של דמיון כו'. אמנם, כוונת הבריאה היא לעשות לו ית' דירה בתחתונים¹⁰, והרי ענין הדירה הוא שבה נמצא הדר בה בכל עצמותו¹¹,

-
(1) מאמר זה הוא המשך למאמר שלפניו	(7) אבות רפ"ה.
(2) תפלת מוסף דר"ה — מר"ה כז, א.	(8) בראשית א, יד.
(3) סוף שנת תקס"ז — נדפס באוה"ת דרושים לר"ה ע' א'תלד.	(9) בראשית שם, א.
(4) ראה ספרי ופרש"י ר"פ מטות.	(10) ראה נתחומא בחוקותי ג. נשא טז. ב"ר ספ"ג. במדב"ר פי"ג, ו. תניא רפל"ו. ובכ"מ.
(5) ויק"ר רפכ"ט. פסיקתא דרב כהנא פיסקא כג (בחדוש השביעי). יל"ש אמור רמו תשפב. תוד"ה לתקופות — ר"ה ח, א. ועוד.	(11) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ה ח"א ע' תפט (ועם הגהות כו' — אוה"ת שה"ש ח"ב ע' תרעט ואילך). אוה"ת בלק ע' תתקצו. המשך תרס"ו ע' ה.
(6) לקו"ת נצבים מז, א. המשך תרס"ו ע' כ. רד"ה זה היום תש"ד. ועוד.	

ובאופן של גילוי. וענין זה נעשה ע"י עבודת האדם (שנברא בר"ה), שפועל הענין דואמרתם כה לחי¹², לחבר בחי' חי עם בחי' כה (כמבואר בלקו"ת¹³), ועי"ז נעשה היום באופן של זה (היום הזה), מראה באצבעו ואומר זה¹⁴, זה א-לי ואנוהו¹⁵.

ב) וממשיך במאמר³: וזהו נעשה אדם בצלמנו כדמותנו¹⁶, הוא בחי' סוכ"ע וממכ"ע, והיינו בחי' זה ובחי' כה כו', בחי' זה הוא ההמשכה מסוכ"ע כו'. ובהקדם כללות החילוק בין ממכ"ע לסוכ"ע והחידוש דסוכ"ע לגבי ממכ"ע (עד לראשית הדרגות דממכ"ע וסוכ"ע כפי שהם בשרשם ומקורם לפני הצמצום), דהנה, אע"פ שהקב"ה ממלא כל עלמין, וע"י התבוננות כו' רואים שיש בעה"ב לבירה זו¹⁷, ויש גם הוכחה מהבריאה עצמה שישנו מי שבראה, שהרי אין דבר עושה את עצמו¹⁸, וכדאיתא בפדר"א¹⁹ שכאשר אדה"ר הי' מסתכל כלפי מעלה ומטה כו' וראה את כל הבריות שברא הקב"ה, התחיל מפאר לשם בוראו ואמר מה רבו מעשיך הוי"א²⁰, אעפ"כ, כיון שזוהי דרגת אלקות שנקראת ממלא כל עלמין, הרי השם ממלא (כל עלמין) מורה על שייכותו להשגה ותפיסא [כמובן מהמבואר בארוכה בתניא²¹ בפירוש טובב כל עלמין, שאין הפי' טובב ומקיף מלמעלה בבחי' מקום ח"ו, כי לא שייך כלל בחי' מקום ברוחניות, אלא ר"ל טובב ומקיף מלמעלה לענין בחי' גילוי ההשפעה, כי ההשפעה שהיא בבחי' גילוי בעולמות נקראת בשם הלבשה כו' כי הם מלבישים ומשיגים ההשפעה שמקבלים, משא"כ ההשפעה שאינה בבחי' גילוי כו' ואין העולמות משיגים אותה וכו'], ולכן נקרא בשם כה. משא"כ בחי' סוכ"ע שלמעלה מהשגה ותפיסא, נקראת זה. וזהו מה שנתחדש בבריאת האדם, דהנה, אע"פ שעולם על מילואו נברא²², כמ"ש אלה תולדות השמים והארץ בהבראם²³, תולדות מלא, הרי זה רק על מילואו כפי שהוא מצד בחי' ממכ"ע, בחי' כה. אך הגילוי דבחי' זה הוא דבר חדש בעולם שנעשה ע"י עבודת האדם, כי, בבריאת האדם נאמר נעשה

18) חובת הלבבות שער א' רפ"ה. הובא בספר החקירה להצ"צ קה, א.
19) פרק יא.
20) תהלים קד, כד.
21) פמ"ח.
22) ב"ר פי"ב, ו.
23) בראשית ב, ד.

12) שמואל"א כה, ו.
13) נצבים שם, ב.
14) שמו"ר ספכ"ג.
15) בשלח טו, ב (ובפרש"י).
16) בראשית א, כו.
17) לשון חז"ל — ב"ר רפל"ט.

אדם בצלמנו כדמותנו, וכיון שאצלו היו ב' הענינים²⁴, בצלמנו, שזהו הענין עצמו (זה), וגם כדמותנו, שאינו אלא ענין של דמות, בכ"ף הדמיון (כה), לכן בכחו וביכלתו לפעול (ועושה זאת בפועל) גם בהצלם ודמות שבעולם, ועד בהצלם ודמות שבאלקות, כביכול, בממלא וסובב, שיהיו כולא חד. וכדוגמת ענין העבודה דהוי' הוא האלקים²⁵ (ככל הפירושים בהוי' ואלקים, ובכללות שקאי על סובב וממלא²⁶) שיהיו כולא חד.

ג) **וזהו** גם כללות העבודה דחודש אלול, שעז"נ²⁷ אני לדודי ודודי לי, ר"ת אלול²⁸, כפי שמביא כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו במאמרו הידוע מג' סליחות²⁹, שבאלול מתחיל בחינת אני לדודי, דהיינו בחינת אתערותא דלתתא (עבודה מלמטה למעלה), עד ר"ה ויוהכ"פ (שכללותם ביחד הם ארבעים יום) שהם בחינת המשכת אלקותו ית' (מלמעלה) למטה בבחינת התגלות, וזהו בחינת ודודי לי. והענין בזה, דהנה, חודש אלול בא לאחרי העבודה בחדשים שלפנ"ז, החל מחודש ניסן, שהוא באופן של דודי לי ואני לו³⁰, היינו שההתחלה היא באופן דמלמעלה למטה (דודי לי) ולאח"ז באה העבודה מלמטה למעלה (אני לו), וכיון שבחודש ניסן היא עבודת הצדיקים³¹, הרי זה בודאי על מילואו. אמנם לאח"ז נעשית בחודש אלול עלי' גדולה יותר עד לאופן דאין ערוך, עי"ז שההתחלה היא באופן של אני לדודי ואח"כ נעשה דודי לי, שאז נעשים ב' הענינים באופן נעלה יותר אפילו לגבי דודי לי ואני לו שמצד העבודה דחודש ניסן.

ד) **וממשיך** במאמר²⁹ (כנוגע לעבודה דחודש אלול): והנה בחינת הארת פנימיות רצונו ית' יש בכל אחד ואחד מישראל, אלא שהוא בבחינת הסתר והעלם בטבעו, וצריך לגלותו, ויש מי שהוא

29) ד"ה אני לדודי ודודי לי תש"ט (סה"מ תש"ט ע' 225).

30) שה"ש ב, טז. וראה אוה"ת פ' ראה ריש ע' תשצא; שה"ש ח"ב ע' תקמג. ד"ה דודי לי תרכ"ז בתחלתו. סד"ה אני לדודי עטר"ת. ד"ה אני לדודי ה'ש"ת פ"א. ספר השיחות תש"ג ע' 177. ועוד.

31) ראה אוה"ת בא ע' רנו ואילך. ועוד.

24) ראה גם תו"מ סה"מ תשרי ע' לג ואילך.

25) ואתחנן ד, לה.

26) ראה לקו"ת ואתחנן ד, ב ואילך. סה"מ תרנ"ז ע' מה. ד"ה תפלה לדוד דש"פ צו תשמ"ז.

27) שה"ש ו, ג.

28) אבודרהם סדר תפלת ר"ה. פרי עץ

חיים שער ר"ה פ"א.

בבחינת אבידה אצלו ובבחינת גלות כו', ועצה היעוצה לזה, הנה כתיב³² ובקשתם משם את הוי' אלקיך ומצאת כי תדרשנו בכל לבבך ובכל נפשך.

וממשיך שם²⁹: ולהבין זה יש להקדים ענין הנסירה בעבודה. וכפי שמביא לפני³³ שבנוגע לענין הנסירה שבר"ה³⁴ הקשה באור תורה³⁵ מהמגיד ז"ל, היכן מרומז ענין הנסירה בתורה, שהרי קוב"ה באורייתא ברא עלמא [כדאיתא בזהר³⁶ קוב"ה אסתכל באורייתא וברא עלמא, ולכן, כל הענינים דעלמא צריכים להיות באורייתא. ולהעיר, שהענין דאסתכל באורייתא הוא לא רק בכדי שיהי' ברא עלמא, אלא גם לאחר שיש כבר מציאות העולם, והנהגת העולם היא באופן שעולם כמנהגו נוהג³⁷ כפי שנקרא בשם עולם, מלשון העלם (והסתר)³⁸, הנה גם אז רואים בתורה כל מה שנעשה בעולם. וכידוע הסיפור³⁹ ששאלו אצל הבעש"ט בנוגע לשוורים כו', ופתח ספר הזהר ואמר היכן הם נמצאים, וכששאלוהו מהו קשר הענינים, השיב, שאיתא בגמרא⁴⁰ בנוגע לאור שנברא ביום הראשון שהי' אדם מביט בו מסוף העולם ועד סופו ואח"כ גנזו, והיכן גנזו, בתורה גנזו⁴¹. ולכן נמצאים כל הענינים בתורה, ובאופן שגם עתה, בהעלם והסתר הגלות, הנה ע"י ההסתכלות בתורה אפשר למצוא ענין השייך לעולם כפי שהוא מצד העולם, וכפי שנמצא בזמן ומקום בגשמיות וחומריות שלהם]. וא"כ, היכן מרומז ענין הנסירה בתורה [יודוע מה שמדייק בזה כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע⁴²: צ"ע והא כתיב⁴³ ויקח אחת מצלעותיו. וי"ל דויקח אין זה כענין נסירה]. ומבאר המגיד, ע"פ מ"ש בגמרא⁴⁴ אחת מהמדות שדורשים בהן את התורה, והוא גורעין ומוסיפין ודורשין, וכמ"ש⁴⁵ ולקח גו' מדם מפר גו', ואמרו רז"ל⁴⁴ דם מהפר יקבלנו, שאם נשפך הדם על הרצפה ואספו פסול כו', וזהו ענין

בשבחי הבעש"ט כתי' — ירושלים תשמ"ב,
 ב"נספחים" ע' 262 הערה 8. וראה גם (באו"א
 קצת) מאמרי אדמו"ר הזקן כתובים ח"ב ס"ע
 רד ואילך; אוה"ת שבועות ס"ע רכא.
 (40) חגיגה יב, א.
 (41) מדרש רות בזהר חדש פה, א. וראה
 לקו"ת במדבר ית, ד. ובכ"מ.
 (42) סה"מ עת"ר ע' פג — הובא בהערת
 כ"ק אדמו"ר שליט"א בסה"מ תש"ט שם.
 (43) בראשית ב, כא.
 (44) זבחים כה, א.
 (45) ויקרא ד, ה.

(32) ואתחנן ד, כט. וראה לקו"ת פ' ראה
 לב, ב. חוקת נו, ד.
 (33) ד"ה כי עמך הסליחה תש"ט פ"ה
 (סה"מ תש"ט ע' 218 ואילך).
 (34) ראה הנסמן בהערת כ"ק אדמו"ר
 שליט"א בסה"מ שם ע' 217.
 (35) סימן רסב.
 (36) ח"ב קסא, סע"א ואילך.
 (37) ל' רז"ל — ע"ז נד, ב.
 (38) ראה לקו"ת שלח לו, ד.
 (39) הובא בשבחי הבעש"ט (ע' קכו
 במהדורת הוורודצקי תש"ז ואילך). ונעתק

הנסירה, שגורעין ונוסרין המ"ם מתיבת דם, ומוסיפין על תיבת הפר. וענין זה ישנו גם באלקות בשייכות לבריאת העולם, שבריאת אדה"ר היתה באופן דגורעין (ענין הנסירה) ואח"כ ומוסיפין, ואח"כ ודורשין, ועי"ז נעשים כל הענינים שלאחרי הנסירה. וכמו"כ צ"ל ענין הנסירה (גורעין ומוסיפין ודורשין) גם בעבודת האדם²⁹ (שהרי בריאת האדם ע"י ענין הנסירה היא כדי שיפעל תיקון העולם ע"י עבודתו), גורעין מנפש הבהמית, ומוסיפין בנפש האלקית, ודורשין, לפשפש ולבער גם דקות הרע כו', שזהו כללות ענין התשובה, ובלשון הכתוב ובקשתם משם את הוי' אלקיך ומצאת כי תדרשנו ענין התשובה בכל לבבך ובכל נפשך.

ה) **וענין** זה נעשה בחודש אלול, שהוא חודש החשבון על כל השנה שלפני זה⁴⁶, ולכן צ"ל אז הענין דובקשתם משם גו', כפי שמבאר רבינו הזקן בלקו"ת⁴⁷ ד"ה אני לדודי ודודי לי, לאחרי הקדמת המשל הידוע למלך שקודם בואו לעיר יוצאין אנשי העיר לקראתו ומקבלין פניו בשדה, שיש בחי' עיר מושב ובחי' שדה כו', ולמטה מזה הוא הענין ד"שם", שזהו המקום שבו נמצאים הענינים הבלתי-רצויים⁴⁸, ועז"נ ובקשתם משם גו', לתקן את הענינים השייכים ל"שם" כו'.

ולהעיר שאע"פ שבדרוש הנ"ל מחלק בין הענין ד"שם" לענין השדה (והעיר), יש לומר, שכאשר נמצאים בשדה, יכולים כבר לסיים גם את הברורים שצריכים לפעול בהמקום שנקרא "שם". וע"ד שמצינו בנוגע להבירור דשלמה⁴⁹, שהוא הי' במקומו, וריבוי האור משך אליו את הניצוצות כו'. ועד"ז י"ל בנוגע לריבוי האור שבחודש אלול]שהרי ימי חודש אלול הם ימי רצון, כמארז"ל⁵⁰ מה הראשונים ברצון אף אחרונים ברצון, וכמבואר בכו"כ מאמרים⁵¹ שאז העבודה היא בנקל, כיון שבכל יום ויום מאירים י"ג מדות הרחמים⁵², שהם למעלה ממדידה והגבלה, וכהמשל דמלך בשדה, שאז רשאין כל מי שרוצה לצאת להקביל פניו (שעי"ז מתקרב העם הנמצא בשדה אל המלך), והמלך מקבל את כולם בסבר פנים יפות ומראה פנים שוחקות לכולם, ובלכתו העירה (בסיום

49) ראה סה"מ תרנ"ט ע' קעד. תש"ד ע' 107.

50) פרש"י עקב י, י.

51) ראה גם סה"מ תש"ט ע' 230.

52) ראה משנת חסידים מסכת אלול פ"א מ"ג. לקו"ת פ' ראה שם.

46) ראה סה"מ תרצ"ו ס"ע 141 ואילך. וש"נ.

47) פ' ראה לב, ב ואילך.

48) ראה סה"מ תש"ט ע' 226, ובהערה בשוה"ג.

חודש אלול) הרי הם הולכים אחריו וכו' (ולהעיר, שע"פ המובן מהמשל, הנה כשם שבשדה אין שום הגבלות לגשת אל המלך, כן הוא גם כשהמלך הולך לעירו, שכל זמן שנמצאים עדיין בשדה, אין שום הגבלות בנוגע להליכה אחריו, שהכל הולכין אחריו), שזהו בדוגמת ריבוי האור שמושך גם את הניצוצים שנאבדו "שם", אפילו בשעה שנמצאים בשדה, ואפילו כשנמצאים בעיר ובהיכל מלכותו.

ועוד י"ל בדא"פ בפירוש ובקשתם משם גו', שענין זה שייך גם בהדרגות היותר נעלות. דהנה, בתיבת שם (בקמ"ץ) יש אותם אותיות כמו בתיבת שם (בצירי)⁵³, ובזה מרומז שכל ענין של הארה ואור כו', עד למעלה מעלה, כיון שאינו עצמות ומהות, אינו בחי' "זה", אלא בחי' "שם", וגם על זה נאמר ובקשתם משם.

ועפ"ז יש לבאר גם דיוק לשון הרמב"ם בהתחלת ספרו⁵⁴ יסוד היסודות ועמוד החכמות לידע שיש שם מצוי ראשון והוא ממציא כל נמצא כו', דלכאורה, מהו דיוק הלשון לידע שיש שם כו'. אך הענין בזה, דהנה ידוע ששם הוי' נרמז בהר"ת דיסוד היסודות ועמוד החכמות⁵⁵, וכידוע בענין הראשי תיבות⁵⁶ שהאות שבראש התיבה כוללת את כל התיבה. אבל אעפ"כ, הרי זה רק ברמז ובר"ת, ולא בא בגלוי בהתיבה. והיינו, לפי שכאן מדובר אודות דרגת האלקות כפי שהיא (לא מצד מהותו ועצמותו ית', אלא) מצד העולם, שבו מתעסקת התורה לבררו כו'. וזהו גם אומרו לידע כו' (ש)הוא ממציא כל נמצא כו'⁵⁷, אע"פ שלא זהו עיקר האלקות מה שהעולמות מתהווים ממנו⁵⁸, כיון שכאן מדובר אודות דרגת האלקות ששייכת לעולם. וזהו גם הדיוק לידע שיש שם מצוי ראשון, שגם בעולם כפי שהוא בבחי' "שם", צריך להיות ענין הידיעה וההכרה (לידע, ועד לתכלית השלימות שישנו בענין הדעת) שישנו מצוי ראשון. ובמיוחד ע"פ המבואר באגה"ק⁵⁹ שהבריאה דיש מאין היא דוקא ממהותו ועצמותו של המאציל ב"ה שמציאותו הוא מעצמותו ואינו עלול מאיזה עילה שקדמה לו ח"ו.

53) ראה גם לקו"ת חוקת נו, סע"ד. אוה"ת שם ע' 25 (בהוצאת קה"ת, תשנ"ח).
 54) ריש הל' יסוה"ת.
 55) הובא בשם ר' דוד הנגיד נכדו של הרמב"ם — סדר הדורות ד"א תתקכ"ז. שם הגדולים להחיד"א מע' רמב"ם. וראה גם "פירוש" לרמב"ם ריש הל' יסוה"ת.
 56) שער היחוד והאמונה בתחלתו ובסופו.
 57) ראה גם "הדרן" על הרמב"ם תשל"ה (קה"ת, י"א ניסן, תשמ"ה) סוס"ח.
 58) לקו"ת שה"ש ח, א. הובא ב"הדרן" שם (הערה 34).
 59) סימן כ (קל, ריש ע"ב).

1) **וממשיך** במאמר⁶⁰: אמנם צריך להבין למה זה הוא הסדר באופן כזה דוקא דגורעין ומוסיפין, שצ"ל תחלה גורעין מתאוות הנה"ב, ואח"כ ומוסיפין על כח הנפש האלקית, ולמה לא יהי' תחלת העבודה בנה"א, דלכאורה, מצד הענין דעמך כולם צדיקים⁶¹, הי' צ"ל התחלת העבודה בעניני טוב, להוסיף בעניני קדושה, ובדרך ממילא יבטלו הענינים שמהם צריך לגרוע.

והביאור בזה, דהנה, אע"פ שנפש השנית בישראל היא חלק אלוהי ממעל ממש⁶², שלכן יש בכאו"א מישראל הארת פנימיות רצונו ית', פנימיות האלקות (כנ"ל ס"ד), הרי רצונו של הקב"ה להעלות את האדם (אתם קרויין אדם⁶³) לדרגה נעלית שלא בערך, ועי"ז יתעלה גם כל העולם בעלי' שלא בערך אפילו לגבי המעמד מצב דעולם על מילואו נברא, שזוהי עליית כל הבריאה (שנבראת בכ"ה באלול) מבחי' כה (דרגת האלקות דממכ"ע) לבחי' זה, מראה באצבעו ואומר זה א-לי, וכמשנת"ל⁶⁴ שלכן צ"ל ב' ענינים אלו באדם עצמו (כצלמנו כדמותנו, שזהו"ע חיבור הנשמה בגוף)⁶⁵. ולכן, ישנו ענין ירידת הנשמה למטה באופן כזה שבכדי לגלות את פנימיות האלקות שבו (ובאופן של גילוי כפי שהוא מצד פנימיות האלקות) יש צורך בעבודת האדם. ועד שישנה גם הירידה למעמד ומצב (שאינו באופן דמראה באצבעו ואומר זה, אלא זהו מעמד ומצב) שנקרא בשם "שם", שלכן צ"ל ובקשתם משם וגו'. ומזה מובן, שגם באדם עצמו צ"ל התחלת העבודה באופן דגורעין, להסיר את ההעלם והסתור שמצד נה"ב, שקשור עם ההעלם והסתור של העולם על אלקות, ועד להעלם והסתור בדקות, כפי שעולם על מילואו נברא, שזהו רק ענין של נברא, ולא עצמות ומהות כפי שהוא קודם שנברא העולם, שאין זה בגילוי בהנברא. ולכן צ"ל עבודת האדם בהענין דגורעין, שזהו"ע דסור מרע, ועד לדקות דדקות הרע, שענין הרע מתבטא בכך שאין זה עצמות ומהות בגילוי, באופן שאין עוד מלבדו²⁵, ועי"ז נעשה הענין דמוסיפין בנפש האלקית, ולאח"ז הענין דדורשין, שמגיע לתכלית השלימות דענין התשובה, שזהו מ"ש ובקשתם משם את הוי' אלקיך גו', שעובד עבודתו לגלות את פנימיות האלקות שבו, שזהו הוי' אלקיך, כחך

60) סה"מ תש"ט שם (ע' 228).
 61) ישע"י ס, כא. וראה סנהדרין ר"פ סו"ס"ה (לעיל ע' ...).
 62) תניא רפ"ב.
 63) ראה גם תו"מ סה"מ תשרי ע' לג ואילך.
 64) ס"ב. ד"ה זה היום דש"פ נצבים
 65) ראה גם תו"מ סה"מ תשרי ע' לג ואילך.
 66) יבמות סא, רע"א. וש"נ. זח"א כ, ב.

וחיותך⁶⁶, ואז, ומצאת גו', באופן של מציאה דוקא (כידוע הדיוק בזה⁶⁷), שלא בערך לעבודה דובקשתם, והיינו, שאע"פ שהוא עושה כל התלוי בו, וכמאן דבעי למיעבד⁶⁸, הנה עי"ז מגיע רק לאתערותא דלעילא שיש לה שייכות וקשר לאתערותא דלתתא, ולאח"ז ישנו הענין דקוב"ה שריא באתר שלים⁶⁹, שהו"ע אתערותא דלעילא שאינה בערך אפילו לאתעדל"ע שבאה לאחרי האתעדל"ת (כמובן מהמבואר בלקו"ת שיר השירים בהדרושים דצאינה וראינה⁷⁰), ועז"נ ומצאת, דקאי על עצמות ומהות, ששם לא שייך לומר שמגיעים לזה ע"י אתערותא דלתתא, אלא שע"י האתעדל"ת שפועלת וממשיכה את האתעדל"ע נעשה רק אתר שלים שבו יוכל להיות שורה ומתגלה עצמות ומהות, ועד שנעשה דירה לו ית' (לעצמות ומהות) בתחתונים.

ז) **וזהו** גם כללות הענין שדוקא יום ברוא אדה"ר נקרא זה היום תחלת מעשיך, די"ל הפירוש בזה, שהענין ד(תחלת) מעשיך, מעשיך, דאלקות כפי שהוא בעולם האצילות, שנקרא בשם עולם האחדות⁷¹, שאיהו וחיוהי חד איהו וגרמוהי חד⁷², הרי זה רק בעשיית האדם, שבו נאמר¹⁶ נעשה אדם, וכמשנת"ל⁷³ מ"ש בתקו"ז⁷⁴ ואילין דאצי' אמרו לאלין דבריאה נעשה אדם, היינו, שלצורך בריאת האדם האירו בגילוי ע"ס דאצילות בע"ס דבריאה. וענין זה אינו כמו כל הבריאה כולה, שאף שגם היא נתהוותה ע"י ע"ס דאצילות, הרי זה לאחרי שישנה ההבדלה שע"י הפרסא, ונמצא שהבריאה כולה היא מע"ס דבריאה כפי שנמשכים בע"ס דיצירה וע"ס דעשי', ורק בבריאת האדם האירו ע"ס דאצי' בגילוי בע"ס דבריאה, ועז"נ נעשה אדם, נעשה לשון רבים, אצי' ובריאה ביחד, ועי"ז היתה בריאת האדם באופן שיש בו הן הענין דבצלמנו והן הענין דכדמותנו.

ח) **וכדי** שיוכל להיות הענין דזה היום תחלת מעשיך, הנה ההקדמה לזה היא העבודה דאני לדודי, שזהו ענין העבודה דחודש אלול, וכנ"ל שעבודת האדם היא באופן דגורעין (מנה"ב) ומוסיפין

66) טושו"ע סי' ה. וראה לקו"ת בלק עג, ג. פינחס פ, ב.
 67) ראה לקו"ש ח"ג ע' 117. וש"נ.
 68) ראה כתובות סז, רע"א.
 69) זהר ח"ג צ, סע"ב.
 70) כב, א ואילך.
 71) ראה זח"ג (רע"מ) פג, א. עבודת הקודש ח"א פ"ב.
 72) תקו"ז בהקדמה (ג, ב).
 73) ד"ה זה היום דש"פ נצבים-וילך ס"ד (לעיל ע' ...).
 74) תיקון סט (קיד, א).

(בנה"א) ודורשין, ומזה בא להשלימות בענין התשובה, באופן שהרוח תשוב אל האלקים אשר נתנה⁷⁵, דכיון שבר"ח אלול מתחילים הארבעים יום שעליהם נאמר⁵⁰ מה הראשונים ברצון אף האחרונים ברצון, הרי מיד בר"ח אלול הי' כבר בדרגא של רצון כו', ועבודתו בתשובה היא רק לילך מחיל אל חיל⁷⁶ בענין והרוח תשוב אל האלקים אשר נתנה. ועאכו"כ בימי הסליחות, שאז ישנה הסליחה ומחילה וכפרה על כל הענינים שנקראים בשם חטא, מלשון חסרון⁷⁷ (כמו אני ושלמה בני חטאים⁷⁸), שחסר בתכלית השלימות דאין עוד מלבדו²⁵, ובתכלית השלימות דהוי' הוא האלקים²⁵ כפי שצ"ל בגילוי למטה. וע"י העבודה דחודש אלול בכלל וימי הסליחות בפרט, נעשית הכנה קרובה להענין דתמליכוני עליכם⁷⁹ שישראל פועלים ביום ר"ה, באופן שמלכותו ברצון קיבלו עליהם⁸⁰, והקב"ה מקבל ההכתרה, במכ"ש מזה שעוד בהיותו בשדה ה"ה מקבל את כולם בסבר פנים יפות ומראה פנים שוחקות לכולם, ועאכו"כ כשרואה בסיום חודש אלול שהכל הולכים אחריו לעיר מלכותו, אזי מניחים לכולם להכנס להיכל מלכותו, ומכתירים את המלך ברצון, והקב"ה מקבל את ההכתרה דמלוך על העולם כולו בכבודך⁸¹ (באופן שמגלה מלכותו, שהרי ענין המלוכה צ"ל בגלוי⁸², כמ"ש⁸³ גלה כבוד מלכותך כו'), והנשא כו' והופע כו', עד וידע כל פעול כי אתה פעלתו, ועד לגילוי אלקות למטה כפי שיהי' בביאת משיח צדקנו, שאז כולם ידעו אותי (אותי דייקא, למעלה מכל עניני שמות, דקאי על עצמות ומהות⁸⁴) למקטנם ועד גדולם⁸⁵, בעגלא דידן, בביאת משיח צדקנו, בגאולה האמיתית והשלימה, בשנת גאולה.

(80) נוסח תפלת ערבית.	(75) קהלת יב, ז. וראה לקו"ת ר"פ האזינו.
(81) תפלת העמידה דר"ה.	ובכ"מ.
(82) ראה גם המשך תער"ב ח"א ע' שצז.	(76) תהלים פד, ח. ברכות בסופה.
(83) תפלת מוסף ליו"ט ולימים נוראים.	(77) לקו"ת מטות פב, א. נצבים נא, א.
(84) ראה מאמרי אדמו"ר האמצעי נצבים	ובכ"מ.
ע' תשמו. סה"מ תרל"ז ח"ב ע' תרנט ואילך.	(78) מלכים"א א, כא.
(85) ירמי' לא, לג.	(79) י"ה טז, א. לד, ב.

הוספה

בייה, יטי אלול תשי"ח
ברוקלין

הווי"ח אי"א נוי"נ מלאכתו מלאכת שמים
מוה' ... שי

שלום וברכה!

מכתבו מט"ו לחדש הרחמים עם הפ"נ נתקבל, ובמ"ש שאינו מבין דרכי
הבורא וכו'

כבר מלתי אמורה בכמה הזדמנויות וגם בכתב שמוכן וגם פשוט שאין
פלא באם האדם אין מבין דרכי הבורא ית', שהרי איך ענין סופי יכיל בקרבו
אין סופי, והרי הקב"ה מדותיו ודרכיו חד, כמוכן מתניא קדישא שער היחוד
והאמונה ובכ"מ, אלא שבחסד הבורא גילה לאדם מקצת מדרכיו, וע"ד המבואר
בתורת החסידות בארוכה, שאצילות ספירת החכמה דאצילות היא בכדי שתהיי
חכמה בנבראים, וכפתגם הידוע של רבנו הזקן, אתה הראת לדעת, דו האָסט
זיך באַוויזען מען זאָל דיך קענען, שגם זהו רק בכחו של הבורא, נתינת כח לקצת
השגה עכ"פ באופן דוראית את אחורי, ותוספת נתינת כח ע"פ מ"ש בלקו"ת
סדי"ה שובה ישראל השני, שעיי עבודה דחדש אלול, ר"ה עשי"ת ויוהכ"פ, עולים
גם למעלה מזה עד שנתמלאה הבקשה, את פניך ה' אבקש.

בברכה לבשו"ט ולכוח"ט.

כמוכן מתניא קדישא שער היחוד והאמונה: פרק ח.
וע"ד המבואר בתורת החסידות בארוכה: ראה המשך תער"ב ח"א פ"ו (ע' י). פמ"ז (ע' פב).
פקס"א (ע' שכב). סה"מ תש"ג ע' 131. ובכ"מ.
וכפתגם הידוע של רבנו הזקן: הובא בסה"מ היש"ת ס"ע 146. תש"ד ע' 220. וראה גם סה"מ
תרפ"ט ע' 227. תש"ג ע' 59. תש"ד ע' 54.
אתה הראת לדעת: ואתחנן ד, לה.
דוראית את אחורי: תשא לג, כג.
בלקו"ת סד"ה שובה ישראל השני: דרושים לשבת שובה סח, א.
את פניך ה' אבקש: תהלים כז, ח.

ב

בי"ה, כ"ה תשרי תשכ"ב
ברוקלין

מר ... שי

שלום וברכה!

במענה למכתבו מיי"ט תשרי, בו שואל:

(א) מהו תכלית בריאת האדם.

בכלל בהתבונן בעולם, איך שהכל בסדר מסודר ומתנהג על פי חוקים חזקים, וכנראה אפילו במבנה החמרים, הדומם יותר על הצומח, הצומח יותר על החי, ומזה להאדם הידיעה בהשייך לפעולותיו, והוא דברי חז"ל אני נבראתי לשמש את קוני, וכשמתבוננים בדברי עם ישראל במשך כשלוש אלפים שנה, הרי רואים אמיתית האמור גם בעיני בשר, הנחה האמורה, שהרי כל הכתות שהיו ונטו מדרך התורה והמצוה, וכמו עושי העגל בסמיכות לזמן מתן תורה, עובדי עבודה זרה בעת מקדש ראשון, המתיונים בימי מקדש שני, לא נשאר מהם כל שריד ופליט, ועד"ז בדורות הבאים לאחרי זה.

(ב) מהי הדרך הטובה לחזק אמונת איש ואשה הישראלים.

אף שבפרטיות תלוי זה בתכונת הנפש, שאינו דומה ואינו שוה אצל כאו"א, רק הוראה כללית בהאמור הוא ע"י ידיעת וחינוך תורתנו תורת חיים בהוראתו, ועל ידי היותו דוגמא חי' להנהגה האמורה שזהו משפיע על התלמידים והשומעים יותר מכל.

(ג) מהו עתידו של עולמנו זה שמדובר על פצצות אטום מלחמה וכיו"ב.

ידוע הפתגם העבר מלמד את העתיד, וכבר היו מצבים כזה בעבר כו"כ פעמים, ולדוגמא בעת מסעות הצלב, ומקודם לזה בעת מלחמת רומיים עם כל העולם כולו, ימי הביניים המגפות המבהילות שהשמידו אז חלק גדול מכל תושבי הארץ ז.א. אירופא וסמוכותי כן גילו אז והחלו להשתמש באבק שריפה וכיו"ב כלי משחית, שכל זה עורר את הדאגה, שאין כל תקוה לקיום העולם, ובכ"ז הרי חיים אנו מאות שנה מאז, ובודאי שכזה יהי גם בהנוגע להמצב עתה, ובפרט ע"פ אמונתנו אמונה פשוטה ואמונה חי', שהקב"ה יתקן עולם במלכות שדי כאמור בתפלת ועל כן נקוה.

ב

דברי חז"ל אני נבראתי לשמש את קוני: קידושין בסופה (משנה וברייתא).
ידוע הפתגם העבר מלמד את העתיד: ראה גם אג"ק חכ"ה אגרת ט'תקמח (בשם כ"ק אדמו"ר מהור"י"צ), ובהנסמן בהערות שם. ובכ"מ.

ד) איך יכין עצמו להכנס לשיבת חב"ד בלוד וכו'
 מובן שעכ"פ צריכה להיות הכנה בשינוי בעת הלימוד ע"י לימוד התורה ופירושי' בנוגע למעשה, הנהגה בחיי היום יומים מתאימה להוראות תורתנו תורת חיים ובקיום מצותי' עליהם נאמר וחי בהם.
 בברכה לבשו"ט בכל האמור

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
 מזכיר

ג

[גי תשרי, ה'תשל"ז]

א) תתיחס למצבה easy ז.א. 1) תדע שישנם כו"כ שסובלים מהני"ל וחיים במנוחה ושלווה וכו'. 2) כשתצטרך לכנוס לאולם, לביהכ"ס ביוה"כ"פ וכיו"ב – באם יעלה בידה **בנקל** תעשה כן, באם לאו – לא תלחום בעצמה ולא תכריח עצמה **כלל** בזה, ותתפלל בביתה (בשעה שהציבור מתפלל), ואין לעשות געוואַלד מזה.

ב) תהי' פרום יותר מדע"ע, ובמילא יתחזק גם בטחונה בהשם, וזה יקטין דאגותי' (שהרי **השם** שומרה), כולל גם הני"ל.
 אזכיר עה"צ.

הכנה בשינוי : בהעתק המזכירות יש כאן מקום חלק.
 עליהם נאמר וחי בהם: אחרי יח, ה.

ג

מצילום כתי"ק, על גליון מכתב השואל בתאריך זה – בו כותב (באנגלית) ע"ד זוגתו, שהרופאים אבחנו אותה כסובלת מ"אגורפובי" (חרדה משהי' במקום ציבורי), שלכן, כל אימת שצריכה לצאת היכן שהוא – נתקפת בבחילות וחלשות, ובמיוחד כאשר צריכה להתערב בין קהל; הדברים הגיעו עד לכדי כך, שבראש השנה הצליחה איך שהוא לקחת את בנותי' עד לבית הכנסת, אמנם לבית הכנסת עצמו לא הצליחה ליכנס; וכיון שיום הכפורים מתקרב, הרי "שניתן לדמיין" – כלשונו במכתבו – עד כמה נואשים לעשות כל שאפשר בכדי להטיב את מצבה, ומבקש עצת וברכת רבינו.
 תהי' פרום יותר מדע"ע: במכתבו – שלאחר נישואי' עמו החלה, בעקבותיו, להתקרב לתומ"צ.

ועד הנחות בלה"ק

מכון להוצאה לאור תורת כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש וצוקללה"ה נבנ"מ ז"ע

Lahak Hanochos Inc. 788 Eastern Parkway, Suite 408, Brooklyn, N.Y. 11213

Tel. (718) 604-2610 • Email: info@lahak.org

ב"ה. שלהי אלול, ה'תשע"ג.

מנוי על ספרי רבינו!

ידוע אשר עיקר ההתקשרות היא על ידי לימוד תורתו, אשר בה הכניס את עצמותו, כמאמר „אנא נפשי כתבית יהבית“, ועל ידה „אותי אתם לוקחים“.

ממשיכים אנו במבצע המנויים על ספרי תורת מנחם, שיאפשר לכל הנרשמים לקבל את הספרים החדשים שיוצאים לאור מזמן לזמן, מיד בצאתם מהדפוס, במחיר הנחה של 25% מהמחיר הרגיל.

בנוסף לזה, יוכל המנוי להזמין כל ספר מהספרים שיצאו לאור על ידינו במחיר הנחה של 25% מהמחיר הרגיל.

להרשמה: נא לשלוח אימייל לכתובת manuy@lahak.org. או למספר טלפון

917-449-1919.

ויהי רצון שבקרוב ממש נזכה לקיום היעוד „הקיצו ורננו גו“ ומלכנו נשיאנו בראשם ונשמע מפיו הק' תורה חדשה מאתי תצא.

ועד הנחות בלה"ק

„שיביא לביתו ולספרייתו וכיו"ב, ספרי (וכתבי) קודש חדשים בדברי תורה, בהוספה על הספרים שיש לו מקודם .. ולקיים זאת בהקדם האפשרי, כולל ע"י עשיית הזמנה מראש (וכן לשלם) על המינוי לקבלת ספרים חדשים שיוצאים לאור אח"כ (בלשון הידוע הנדפס בכמה ספרים – „פרענומערצאנטו“), ובשעת ההוצאה לאור של הספר מקבלים אותו המנויים תיכף ומיד. כמו"כ ראוי ונכון הדבר לנצל את מנהג ישראל, לתת ספרי קודש הנדפסים כמתנה לאחרים, כולל ילדים קטנים, לקראת שמחה שלהם או לפני חג וכיו"ב.“

(משיחת ש"פ ויגש, ד' סבת ה'תשנ"ב)

ג. ב. ע"פ בקשת רבים, ניתן להשיג גם ספרים בודדים מהשנים

תשמ"ב-תשנ"ב בהזמנה באימייל הנ"ל, במחיר \$18 לספר בודד.

לעילוי נשמת

הרה"ח עוסק בצ"צ וכו'

ר' **מרדכי אהרן חיים** ז"ל

בהרה"ח וכו' ר' **אליעזר** ז"ל

אבערלאנדער

נפטר כ"ט אלול, ה'תשי"ע

ת. נ. צ. ב. ה.

נדפס על ידי ולזכות משפחתו שיחיו